

mitky na tvrzení, že žaloba jest předčasná, poněvadž žalobkyně povolila hlavní dlužníci — akceptantce — příročí do 31. prosince 1921. Proč se žalovaní odhodlali k tomuto omezení, jest se stanoviska právního lhostejno; ale důsledkem omezení jest, že nelze více přihlížeti k ostatním námitkám, které původně byly předneseny. Když tomu tak jest, nemají skutkového podkladu vývody dovolací, jimiž žalovaní doličují, že žalobkyně poskytla mlčky příročí také jim a tím se vůči nim vzdala prozatím práva žalobního; —pokud se týče, že zažalování směnek se přičítá alespoň dobrým mravům a zásadě bezelstnosti a rozšafnosti v obchodování; — i zůstávají proto příslušné vývody nepovšimnuty. Rozsah směnečného postěžného nároku žalovaných proti akceptantce řídí se předpisy směnečného řádu a není dotčen okolností, že žalobkyně poskytla akceptantce příročí.

Čís. 1252.

Ustanovením testamentu, že »zemře-li zůstavitelova dcera bez přímých právních dědiců, případně pozůstalost zůstavitelovým sourozencům nebo jejich dědicům«, zřízena sice substituce ve prospěch sourozenců zůstavitelových, nikoli však ve prospěch přímých dědiců jeho dcery.

(Rozh. ze dne 19. října 1921, R I 1260/21.)

Poslední vůlí ze dne 18. listopadu 1920 odkázal zůstavitel veškeré své jmění z polovice manželce Marii P-ové, a z polovice dceři téhož jména a ustanovil mimo jiné, že kdyby jeho dcera jeho manželku smrtí předešla, aniž by zanechala po sobě právních dědiců, případně její polovice matce (odst. 2), dále, že tato musí odevzdati dceři dědictví jí připadlé, pokud to stav jmění dovoluje, nezkrácené (odst. 3) a konečně že v případě, že by obě držitelky pozůstalosti zemřely, a dcera jeho přímých právních dědiců nezanechala, případně celá pozůstalost jeho sourozencům, blíže vyjmenovaným, nebo jejich právním dědicům (odst. 4). **Pozůstalostní soud** ustanovil po rozumu § 612 obč. zák. a § 2 čís. 4 cís. pat. ze dne 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. opatrovníka dosud nenarozenému potomstvu Marie P-ové mladší, vycházejí z právního názoru, že zůstavitel zřídil v uvedené poslední vůli substituci ve prospěch dosud nenarozeného potomstva své dcery Marie P-ové. **Rekursní soud** usnesení prvního soudu zrušil. **Důvody:** Podstata substituce záleží v tom, že zůstavitel povolává k dědictví dědice náhradního pro případ, že dědic, původně ustanovený, dědictví nastoupiti nemůže nebo nechce (obecná substituce dle § 604 obč. zák.) anebo že ustanoví někoho za dědice s příkazem, aby po své smrti nebo v jiných určitých případech odevzdal pozůstalost osobě jiné jako dědici náhradnímu (fideikomisární substituce dle § 608 obč. zák.). Pojem substituce — ať obecné či fideikomisární — jako zařízení výjimečného, jež osobu dědice v právu volného rozhodování a nakládání se zůstaveným jí majetkem omezuje, přináší s sebou, že musí býti výslovně nařízena; výjimku činí zákon jen v případě § 610 obč. zák., ač výjimka ta je jen zdánlivou, poněvadž i zákaz, učiniti poslední pořízení o pozůstalosti, který prohlašuje zákon za fideikomisární substituci, se nemůže státi samozřejmě mlčky. Právní povaha substituce přináší dále s sebou, že v případě po-

chybném musí býti vykládána ve prospěch dědice, totiž tak, aby byl tento v právu volného nakládání s dědictvím co nejméně omezen (§ 614 obč. zák.). Poslední vůle, kterou zůstavitel pořídil o svém majetku, je úplně jasná a její obsah nezavdává nejmenší příčiny k pochybnostem. Zůstavitel ustanovil totiž za dědice rovným dílem svou dceru a svou manželku a nařídil, že, kdyby dcera zemřela před matkou, nezanechavši dědiců, podědí ji tato matka, dále, že jmění, jež odkázal své manželce, musí býti zachováno, pokud možno, ve stavu neztenčeném jeho dceři, a konečně, že, kdyby obě zemřely a »dcera přímých právních dědiců nezanechala«, má připadnouti dědictví jeho sourozencům nebo jich právním dědicům. Tím nařídil zůstavitel celkem tři substituce, z nichž poslední vzhledem k tomu, co svrchu uvedeno, nepřipouští jiný výklad než ten, že sourozenci zůstavitelovi, po případě jich dědici mají býti povoláni k dědictví jen v nejzazším případě; totiž jen tehdy, nebude-li na živu ani manželka ani dcera zůstavitelova ani nikdo z dědiců této, rozhodně nelze však substituci tu vykládati v ten rozum, že má býti dcera zůstavitelova omezena ve volném nakládání se jměním zděděným ve prospěch svých dětí. Pro takovýto výklad neskýtá znění poslední vůle zůstavitelovy nejmenšího základu. Nebyla-li však zůstavitelem nařízena substituce ve prospěch potomstva zůstavitelovy dcery, pak nebylo důvodu, aby prvý soudce pro toto potomstvo zřizoval po rozumu ustanovení § 274 obč. zák., §§ 27 a 77, odstavec třetí cis. pat. z 9. srpna 1854, čís. 208 ř. zák. opatrovníka.

N e j v y š š í s o u d nevyhověl dovolacímu rekursu.

D ů v o d y:

V celé závěti zůstavitele ze dne 2. března 1919 jest obsaženo jen dvojí ustanovení, jež by se na potomstvo zůstavitelovy dcery Marie P-ové vztahovati dalo a to: v odst. 2. toho znění, že, kdyby dcera jeho Marie P-ová manželku jeho smrtí předešla, aniž by zanechala po sobě právních dědiců, případně její polovice její matce Marii P-ové, a v odst. 4. toho znění, že, kdyby obě držitelky pozůstalosti jeho (roz. obě dědičky Marie P-ová vdova a Marie P-ová dcera) zemřely a dcera jeho přímých právních dědiců nezanechala, případně celá pozůstalost jeho (zůstavitelovým) sourozencům a jich právním dědicům, již se v dalším jmenují. Avšak v žádném z těchto ustanovení nelze shledati ani nejmenší stopy nějaké substituce neb i jen jakéhokoli jiného pořízení ve prospěch zmíněných »právních dědiců« nebo »přímých právních dědiců dcery zůstavitelovy Marie P-ové, a tedy také ne ve prospěch jejího potomstva. Neboť naopak se tam ustanovuje substituce ve prospěch matky její (vdovy zůstavitelovy odst. 2), pokud se týče ve prospěch sourozenců zůstavitelových (odst. 4) ve smyslu § 608 obč. zák. a možné úmrtí dceřino bez právních dědiců pokud se týče »přímých právních dědiců« se tam uvádí jen jako případ, v kterém substituce ta nastati má, takže, zemřela-li by dcera se zanecháním takových dědiců, substituce ta nastati nemá a dcera, umírající za zanechání takových dědiců pokud se týče pro případ úmrtí se zanecháním jich může volně dědictvím po otci pořizovati. Že by zůstavitel byl ji chtěl omeziti v pořizování tom anebo vůbec v nakládání zděděným majetkem také v zájmu jejích právních pokud se týče přímých právních dědiců, neplyne z ustanovení těch nikterak,

a kdyby tedy substituce ve prospěch matky a sourozenců zůstavitelových jakož i právních dědiců těchto odpadla, na př. platným vzdáním se, mohla by zděděným majetkem i mezi živými i na případ smrti volně nakládati, bez ohledu na tyto právní pokud se týče přímé právní dědice své, tedy i bez ohledu na své potomstvo, vyjímaje ovšem, pokud, nehledě k závěti otcově, zákon sám jí v tom meze klade. Také z odstavce 5., v němž zůstavitel vylučuje příbuzenstvo manželky své z veškerého vlivu na dceru a její majetek, a z odstavce 6, v němž dceři ukládá, aby po dosažení plnoletosti neb po provdání se jmění své v manželství sama spravovala a příjmu z něho po případě na výdaje společné domácnosti užívala, neplyne docela nic ve prospěch jejího nenarozeného potomstva, nýbrž leda v neprospěch příbuzenstva manželky zůstavitelovy (odst. 5) a v neprospěch budoucího muže dceřina (odst. 6).

Čís. 1253.

Ustanovení § 5 odstavec čtvrtý zákona o patentech nevztahuje se na případ, vyjevil-li zaměstnanec zaměstnavateli výrobní tajemství, o němž se dozvěděl u předchozího zaměstnavatele.

(Rozh. ze dne 19. října 1921, Rv I 428/21.)

Zrušiv předčasně služební poměr se žalovanou firmou, domáhal se žalobce na ní jednak doplatku služného, jednak náhrady škody, jež prý mu byla způsobena tím, že vyjevil svůj vynález žalované firmě. Žaloba byla soudy všech tří stolic zamítnuta, Nejvyšší soud uvedl mimo jiné

v d ů v o d e c h:

I když dle smlouvy ze dne 12. srpna 1919 příslušelo žalobci právo žalobní pro ten případ, kdyby byla žalovaná firma námezdní poměr zrušila v prvním roce výpovědi, nemůže toto ustanovení smlouvy na stavu věci ničeho změnit, neboť jest oběma nižšími soudy bezvadně zjištěno, že žalobce sám služební poměr se žalovanou firmou dopisem svého právního zástupce ze dne 19. ledna 1920 zrušil a že žalovaná dopisem svým ze dne 23. ledna 1920 s tímto zrušením projevila souhlas, takže služební poměr byl rozvázáno b o u s t r a n n o u ú m l u v o u a n i k o l i v j e d n o s t r a n n o u v ý p o v ě d í f i r m y žalované. Není zde tedy zavinění na straně žalované a postrádá proto požadavek žalobcův na doplatek 2 měsíčního služného zákonného důvodu (§§ 19 a 31 zákona o obch. pomocnících ze dne 16. ledna 1910, čís. 20 ř. zák. a § 1444 obč. zák.). Co se tkne tvrzeného nároku žalobcova dle zákona patentního ze dne 11. ledna 1897, čís. 30 ř. zák. ustanovuje sice § 5. odstavec čtvrtý cit. zák., že ustanovení smlouvy služební, dle nichž by zřízenci živnostenského podniku měl býti odňat přiměřený užitek z vynálezů, jím ve službě učiněných, nejsou právně závazna, avšak žalobce nedomáhá se toho, aby mu žalovaná firma přiznala podíl na zisku, jeho domnělým vynálezem docíleného, nýbrž žaluje o náhradu škody, jemu prý způsobené tím, že vyjevil svůj vynález žalované firmě. Poněvadž pak smlouva služební vzájemnou úmluvou, jak shora doříčeno, byla